

наша Свабода

№26(253) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

Жаночыя жаданні

— Ці атрымоўвалі вы калі-небудзь твой падарунак на 8-га сакавіка, пра які марылі? Якія рысы ў характары беларускіх мужчынамі вам падабаюцца найбольш? Ці могуць беларускія мужчыны круглы год быць такімі, якімі бываюць 8-га сакавіка?

Людміла, майстар:

— Не, ніколі не атрымоўвала. Не падабаецца ў мужчынах — беднасць, а круглы год яны ніяк не могуць быць такімі ж добрымі, як 8-га сакавіка.

Алена Мікалаеўна, на пенсіі:

— Так, атрымоўвала я такі падарунак, але што — не скажу. Нашы мужчыны — шчырыя і круглы год здольныя быць самымі лепшымі, такімі, як 8-га сакавіку.

Маргарыта, хатняя гаспадыня:

— Атрымоўвала. Якая розніца, што гэта было? Мне падабаецца, калі мужчыны моцныя. Калі пажадаюць быць круглы год такімі, як восьмага, то могуць, бо яны могуць усе, калі толькі самі пажадаюць. І справа тут зусім не ў грашах, а ў сюрпризах. Нашы мужчыны значна лепшыя, чым жадаюць сябе прадставіць.

Яна, студэнтка:

— Так, жадала атрымаць кветкі і атрымала іх. Вялікі букет кветак. Я думаю, што нашы мужчыны здольныя на ўсё, і нават круглы год быць класнымі, але я пакуль што такіх не сустракала.

Заканчэнне на стар. 3

Прэзідэнцкая кампанія скончылася не для ўсіх

«Для назіральнікаў прэзідэнцкія выбары працягваюцца», — такую заяву 4 сакавіка на прэзентацыі зборніка артыкулаў «Выбары прэзідэнта РБ — 2001. Факты і каментары» зрабіў прэзідэнт праваабарончага цэнтра «Вясна» Альесь Бяляцкі. Гаворка ідзе пра пераслед удзельнікаў незалежнага назірэння, якія працягваюцца дагэтуль. У часе самай кампаніі звыш 100 назіральнікаў папросту выставілі з выбарчых участкаў і прызначылі да адміністрацыйнай ды крымінальнай адказнасці. У звязку з гэтым А. Бяляцкі згадаў жыхарку Рэчыцы Наталлю Брэль, крымінальная справа супраць якой за пасылку сатырычнага зместу на адрас А.Лукашэнкі нядайна перададзеная ў суд; ідзе судовы разгляд крымінальнай справы ў адносінах да пяці маладых людзей з Шклова, якія ў часе агітацыйнай кампаніі правялі

сатырычны перформанс з карыкатурнай выявай А.Лукашэнкі.

Акрэдытацыя назіральнікаў летасці пачалася адразу пасля ўтварэння выбарчых участкаў. І вось тут пачаліся праблемы. На пачатак датэрміновага галасавання акрэдытаўваних былі 12 тысячай наглядальнікаў, а яшчэ каля 4 тысяч чалавек «парушылі першапачатковое жаданне назірэнцаў, бо з самага пачатку ўлада пачала праводзіць палітыку запужвання, застрашвання назіральнікаў», сказаў старшыня ЦКС Мечыслаў Грыб. Ужо 8 верасня Цэнтрвыбаркам скасаваў рэгістрацыю прыкладна 2 500 назіральнікаў. Уофісах спрэс вяліся праверкі, забіралася аргтэхніка, а 9 верасня — у дзень выбараў — адключылі тэлефонную і электронную сувязь.

Заканчэнне на стар. 3

Падпісны індэкс НАШАЙ СВАБОДЫ 63478

Новая «Мужыцкая праўда»?

Гутарка карэспандэнта НАШАЙ СВАБОДЫ з галоўным рэдактаром забароненай газеты «Пагоня» Міколам Маркевічам

— Гарадскія ўлады не дазволілі, каб з'явілася новае выданне пад называй «Газета Пагоня». Якія твае далейшыя дзеянні?

— Я занёс дакументы на рэгістрацыю газеты «Мужыцкая праўда». Чаму «Мужыцкая праўда»? Но я лічу, што тое, што адбываецца сёння, што рабіць гэты ўрад, які паставіў на мэцэ зішчыць усе нацыянальнае, гэта абсалютна ідэнтычна тым часам, тым умовам, у якіх працаваў Кастусь Каліноўскі, калі выдаваў сваю «Мужыцкую праўду». Я мяркую, што гродзенскія чыноўнікі таксама яе забароніць. Так, як гэта зрабіў у свой час Мураёў-Вешалынік. Так, відавочна, будзе і гэтым разам. Спадзяюся, што ў нашых людзей тады расплющчацца очы на тое, што адбываецца сёння ў Беларусі. Я

думаю, што нават адмоўны вынік — таксама вынік.

— Калі не ўдасца зарэгістраваць іншую газету, што далей?

— Я спадзяюся, што арганізацыі, якія здадзяць дапамогі журналістам, падтрымуюць нас на барацьбе. Но, канечно, застацца сам-насам з гэтым «катком», які зараз коціцца па Беларусі, — страшнайна справа. Я спадзяюся на журнaliсцкую салідарнасць і на беларускую салідарнасць увогуле. Хоць кантроль уладаў у нашым горадзе сёння татальны. Сёлета не дадзіць дазволу ні на якое новае выданне. На жаль, ніводная партыйная арганізацыя, за выключэннем журнaliсцкіх, ніхто не адзначыць ў барацьбе за свабоду слова, за аднаўленне «Пагоні».

Заканчэнне на стар. 3

6 САКАВІКА

2002 году

СЕРАДА

Адрес: 220123, г.Мінск, а/с 103

тэл. 284-36-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by

<http://www.svaboda.com>

КОШТ СВАБОДНЫ

ВЕСТКИ

Дарожны вандалізм

Страты ад яго ў 2001 годзе склалі 180 мільёнаў рублёў, пры гэтым самая вялікая школа нанесена на Міншчыну. Летасць быў пашкоджаны шы скрадзены калі сотні сігналных слупкоў і сметніц, паўсотні лавак і 283 дарожныя знакі. Было высьветлена, што вінаватыя не аўтамабілісты, а жыхары прыдарожных паселішчаў. У гаспадарцы ўсё прыдасца.

Чакаеща амністыя

МУС збіраецца звярнуща да Палаці прэдстайнікоў з законапраектам аб правядзенні ў Беларусі чарговай амністыі. Причына простая — у дзяржавы не стае сродкі на ўтрыманне зняволеных. І самі яны на гэта зарабіць не могуць: цяпер у папраўч-працоўных установах працай забяспечаны толькі кожны пяты з турэмных «сядзельцаў».

Яшчэ адзін шагалаўскі падарунак

Віцебскі музей Марка Шагала атрымаў чарговы падарунак у сваю калекцыю. Каля тысячы кніг і альбомаў па сучасным мастацтве перадаў сюды аматар шагалаўскай творчасці доктар мэдыцыны Хайнрых Мандэль. Дарчы, некалькі гадоў таму ён жа падараваў Віцебску літаграфіі сусветна вядомага мастака. Адкрыціе музейнай бібліятэкі адбудзеца ў ліпені, калі ў Віцебску будзе ўзнагароджана 115-ы ўгодкі з дня нараджэння Марка Шагала.

Падвойнае свята ў Полацку

Прэм'ер-міністр Беларусі Генадзь Навіцкі выдаў распараджэнне стварыць арганізацыйны камітэт па падрыхтоўцы і святкаванні 900-годдзя Еўфрасінні Полацкай. Узначальвае аргкамітэт віцэ-прем'ер Уладзімір Дражын. Адзначэнне юбілею святой і асветніцы супадзе з 1140-годдзем Полацку, якое будзе святкавацца ў гэтым старажытным беларускім горадзе 25 траўня.

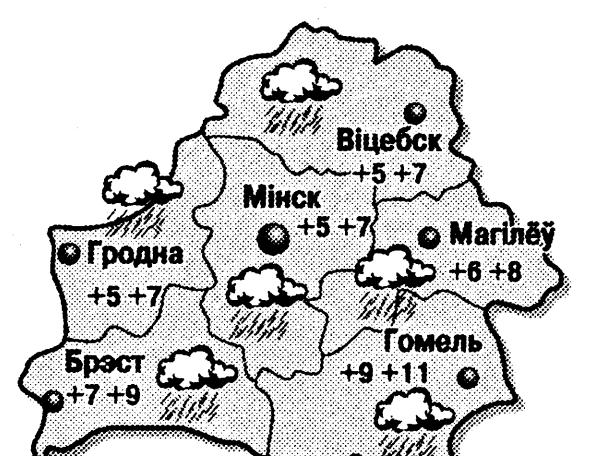
Нязменны Лучанок

На з'ездзе кампазітарскага саюзу, які прайдзе ў канцы лютага — пачатку сакавіка, Iгар Лучанок ужо шосты раз запар пераабраны на пасаду старшыні Беларускага саюзу кампазітараў. На сёняшні дзень туды ўваходзяць 120 чалавек, прычым 14 з іх жывуць па-за межамі Беларусі.

Выставка Бялыніцкага-Бірулі

З нагоды 130-х ўгодкаў Вітольда Бялыніцкага-Бірулі 4 сакавіка ў Мінску ў Нацыянальным мастацкім музеі адкрылася выставка ягоных твораў «Натхненне энтузіазму». А ў музеі мастака, што знаходзіцца ў Магілёве, тым часам праходзіць выставка яго сяброў і настаўнікаў.

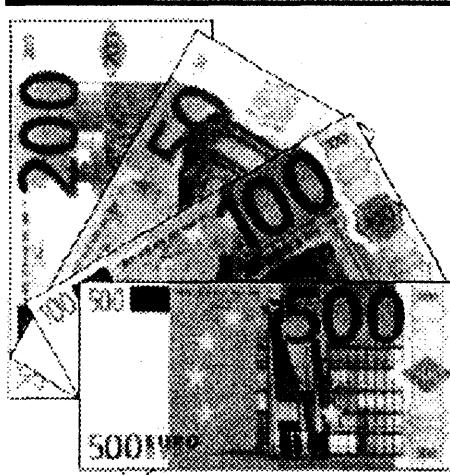
НАДВОР'Е НА ЗАУТРА

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага даляра на «чорным рынке»

1690

ВЕСТКІ

Смешнае і сур'ёзная
вакол ёура

Як паведамляюць брытанскія СМІ, ужо ў 2003 годзе Вялікабрытанія можа перайсі на ёура. Неўзабаве тутэйшы ўрад можа абвесьці аў правядзенні нацыянальнага рэферэндуму па гэтай праблеме. У Аўстрыі ж вакол ёура абмяркуваюць зусім іншыя навіны: друкарня аўстрыйскага нацыянальнага банку надрукавала пэўную колькасць новай валюты з памылкай. На адваротным баку пяціёўравых купюр не было нікага малюнку. Гэтыя купюры адразу сталі аўтаматичноў вакол ёура.

37-гадовая беларуская лыжніца Святлана Нагейкіна выйгравала гонку на 90 кіламетраў, якія адбыліся ў шведскім горадзе Мора. Марафон пад назірвай Vasaloppet праводзіўся ўжо ў 78-ы раз. Як паведамляе БелТАН, гэтая дыстанцыя – паўтор шляху, які ў 1522 годзе прашлі два шведскія лыжнікі. Густаў Васа спрабаваў падніміць сялянства на паўстанне супраць датчан, якія акупавалі краіну, але падтрымкі не атрымаў, і яму давялося ўцякніць. Аднак хуткім часам жыхары Мора змянілі сваю думку і паспялі да Васа двух найлепшых лыжнікаў. Яны дагналі яго каля мяжы з Нарвегіяй. Васа вярнуўся і ўзначаліў паўстанне. Шведы перамаглі і заваявалі незалежнасць.

Рабаўнікоў
не шукаюць

Пракуратура краіны адмовілася расследаваць акалічнасці абраўвання офісу Беларускага саюзу прадпрымальнікаў, падае радыё «Радыё». Колькі тыдняў таму невядомыя трапілі ў сядзібу Саюзу і вынеслі адтуль аргтэхніку – у тым ліку два камп'ютэры з важнымі архівамі. Прэзідэнт Саюзу прадпрымальнікаў Аляксандар Патупа лічыць, што праваахоўныя органы прости не хоць займацца сваёй непасрэднай справай: «Насамрэч гэта азначае, што нашыя грамадскія арганізацыі неабароненны, і «родна» міліцыя нават не робіць выгледу, што спрабуе их нейкім чынам бараніць».

Памяці Міхася
Ткачова

10 сакавіка а 12 гадзіне ў мінскім кінатэатры «Змена» адбудзеца імпрэза з удзелам гісторыкаў, археолагаў і паказам дакументальных стужак «Ахоўвацца дзяржавай» (аўтар сценарыя Міхась Ткачоў) і «Радашковіцкія ростані».

11 сакавіка а 18 гадзіне ў Доме літаратара – урачыстасць, прымеркаваная да бо-годдзя ад дня нараджэння М. Ткачова. Маркуецца паказ фільма «Ахоўвацца дзяржавай» і выступленне гурту «Тутэйшая шляхта».

Папярэджанне
«Нашай Ніве»

Пракуратура Рэспублікі Беларусь вынесла пісмовае папярэджанне газете «Наша Ніва» за публікацыю матэрыялаў пра незарэгістраваную Беларускую аўтакефальную праваслаўную царкву.

Як звязаў БелТАНу галоўны рэдактар газеты Андрэй Дынько, супрацоўнікі выдання здзіўлены вынесеным папярэджаннем – першым за два гады. «Каляднае пасланне ад імя айца Івана Спасіка, а не ад імя Беларускай аўтакефальной праваслаўной царквы, было надрукавана пад рубрыкай «Лісты ў рэдакцыю». А пад рубрыкай «Дзе варты быць» была апублікаваная вельмі краткая інфармацыя пра маючее адбыцца ў Курапатах каляднае богаслужэнне. З-за гэтых паведамленняў нас абвіна-

вацілі ў распаўсюджванні інфармацыі ад імя незарэгістраванай арганізацыі», – сказаў А.Дынько.

Паводле ягоных словаў, раздакцыя хутчэй за ёсё будзе звязтатаца да юрыстаў Беларускай асацыяцыі журналістаў, каб з іх дапамогі абскардзіць папярэджанне. «Сёння вельмі цяжка пісаць у беларускай газете, калі не зарэгістраваны большасць нацыянальных грамадскіх аўтаднінні, пачиначычы а Маладога Фронту і заканчычычы «Рэгіянальной Беларуссю». У такай сітуацыі зусім не пісаць пра незарэгістраваную арганізацыі мы не можам, а як пісаць пра такія арганізацыі, каб не парушаць закону, – зразумець цяжка», – сказаў Андрэй Дынько.

Марат ГАРАВЫ

Шкода ад «Нафтана»

53 687 тон розных адкідаў сваіх вытворчасцяў выкінулі ў паветра летасць наваполацкі прадпрыемства.

Паводле звестак Наваполацкай гаррайнспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, ліўвіну долю ў гэтых адкідах складаюць выкіды ВА «Нафтан». Яны перавысілі 40 тысяч тон і кіруху выраслі ў параўнанні з 2000 годам. Спецыялісты звязываюць гэты факт з павелічэннем вытворчых магутнасцяў прадпрыемства.

Паводле звестак мясцовай экалагічнай інспекцыі, за мінулы год адзначана адно надзвычайнэ здарэнне. Яно таксама звязана з дзеянісцю ВА «Нафтан». У лютым 2001 году адбылося скіданне нафтапрадуктаў у раку Ушачу. У выніку на вытворчае аўтаднінне наклалі штрафныя санкцыі, а 4 супрацоўнікаў прызначылі да адміністрацыйнай адказнасці.

Разам з тым, паводле звестак інспекцыі, асноўныя забруджвальнікі паветра ў Наваполацку – не прамысловыя прадпрыемствы, а аўтамабільны транспорт. Гэта тумачыцца аддаленасцю прамысловай зоны ад гораду, тым, што Наваполацк і прамвузвуз раздзелены санітарна-ахоўнай лясной зоной, і зняжэннем у параўнанні з савецкім часам аўтамабіль прамысловай вытворчасці.

Андрэй АЛЯКСАНДРАЎ

У лепшае мала
ХТО верыць

54% кіраўнікоў прамысловых прадпрыемстваў Беларусі лічаць, што ў найбліжэйшыя два-три месяцы эканамічнае становішча іх прадпрыемстваў не зменіцца. Каля трэці (30%) чакаюць пагаршэння сітуацыі, і толькі 13% – паяшшэння. 3% рэспандэнтаў не вказалі свайго меркавання. Гэта вынікі анкетнага апытання, якое правялі ў студзені вучоныя Навукова-даследчага эканамічнага інстытуту Міністэрства эканомікі Беларусі. Уздел у ім бралі 252 кіраўнікі прамысловых прадпрыемстваў краіны.

У ліку асноўных прычын, што стрымліваюць вытворчасць, распандэнты назвалі недахоп абаротных сродкаў – 83%, неплатячы спажывоў – 75%, нізкі платаздольны попыт – 72%, падатковую палітыку дзяржавы – 56%, а таксама высокія цны на сырвіну і матэрыялы – 54%. Каля трэці (35%) кіраўнікоў прамысловай падтрымкі дзяржавы – 12% – недахоп аbstылівания, 11% – валютны курс і 9% – недахоп кваліфікаваных кадраў.

Леанід ГНАЦЬЕЎ

Гродна – вандроўка ў мінуўшчыну

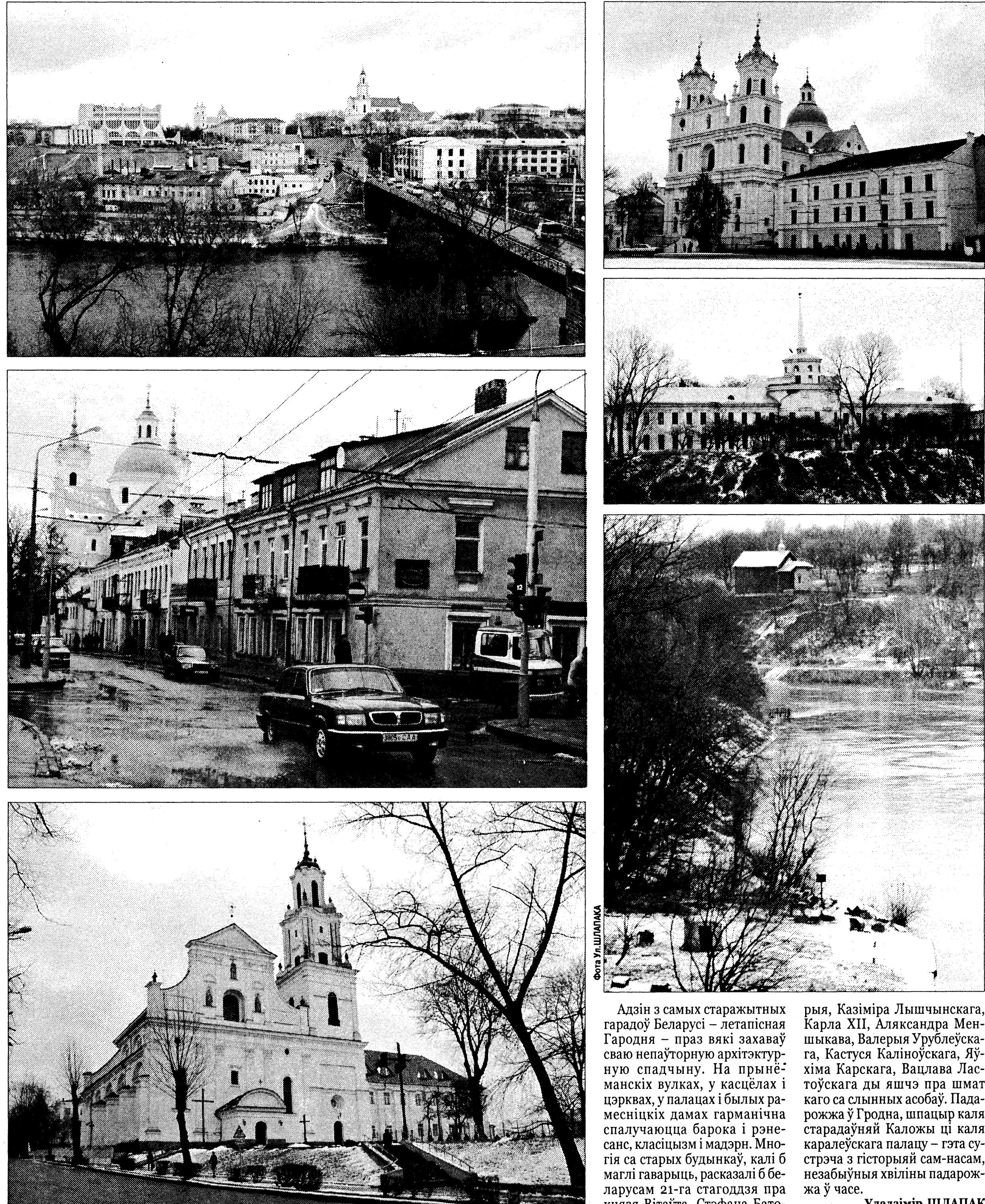

Фото И. ШЛАПАКА

Адзін з самых старажытных гарадоў Беларусі – летапісная Гародня – праз вякі захаваў сваю непаўторную архітэктурную спадчыну. На прынёманскіх вулках, у касцёлах і цэрквах, у палацах і былых рамесніцкіх дамах гарманічна спалучаюцца барока і рэнесанс, класіцызм і мадэрн. Многія са старых будынкаў, калі б маглі гаварыць, расказаўлі б беларусам 21-га стагоддзя пра князя Вітаўта, Стэфана Бато-

рыя, Казіміра Лышчынскага, Карла XII, Аляксандра Меншыкава, Валерыя Урублеўскага, Кастуся Каліноўскага, Яўхіма Карскага, Вацлава Ластўскага ды яшчэ пра шматага са слынных асобаў. Падарожжа ў Гродна, што паказвае калісьнікі старадаўніх Каложы, ці калісьнікі каралеўскага палацу – гэта супстрэча з гісторыяй сам-сам, незабытнай хвілінай падарожжа ў часе.

Уладзімір ШЛАПАК

6 сакавіка 2002 году

КРАЙ

3

Новая «Мужыцкая праўда»?

Заканчэнне,
пачатак на стар.1

— Але адбыўся «круглы
стол», прысвечаны ваша-
му становішчу, які арга-
нізавалі БАЖ і правааба-
рончыя арганізацыі.

— Мы ў «Пагоні» даўно вы-
значалі тактыку змагання. Але
мы ўдзячны людзям, якія пры-
ехалі з Мінска, каб тут абмер-
каваць нашыя праблемы. И мы
спадзяёмся, што з гэтых размо-
ваў штосці ў рэшце рэшт атры-
маецца. Што будзе паднятая
інфармацыйная хвала ў нашу
падтрымку.

— Пяць гадоў таму, калі
рэдакцыю «Пагоні» вы-
селилі з памяшкання на
вул. Савецкай, БНФ ак-
тыўна пікетаваў насупраць
аблвыканкаму. Цяпер стала вядома, што
БНФ зноўку падаў заяўку
на пікеты ў абарону «Па-
гоні». Ці ёсць шанцы, што
улады дазволяюць пікета-
ваць?

— Я ведаю толькі адно, што
правоў не даюць, правы бяруць.
Цалкам магчымы, што улада не
дазволіць ніякіх праяваў пратэ-
сту. Але гэта не значыць, што
людзі не павінны пратэставаць
супраць незаконных рашэнній.
Канстытуцыя, людская мараль
дае кожнаму з нас права пратэ-
ставаць супраць беззаконня,

Фота: РБК/ПроМедіа

супраць гвалту.

— Можна ўзгадаць
пікет, праведзены ў
лістападзе на вул. Савец-
кай у Гроднене. У падтрым-
ку «Пагоні». На які не
прасілі дазволу. Чым для
цябе асабіста гэта скон-
чылася?

— Скончылася ўсё з лікам
адзін-адзін. Сваю пазіцыю я
асабіста выказаў, разам з сяб-
рамі, якія выйшли са мной. Гэта
атрымала розголос. То, што
яны началі рэпрэсаваць мяне,
маю сям'ю, сведчыць пра ама-
ральнасць гэтай улады. Іхні
дзеянні нанеслі шкоду майму
прыватнаму жыццю. Штраф
далі мне ў 500 тысяч рублёў і
нядайна апісалі на такую суму
маё масць. Я чакаю, калі судо-

выя выканануцы прыйдуць яе
з забіраць. Чаму дагэтуль не
прыйшлі – не ведаю. Думаю,
што не атрымалі канчатковай
каманды.

— Судовыя выканануцы
прыйшлі да цябе, як
толькі ты вярнуўся дахата-
ты з паездкі ў Штаты. Табе гэтая паездка дапа-
магла пайнфармаваць за-
меннікаў пра тое, што
адбываецца вакол «Па-
гоні», і выклікаць зацікаў-
ленне?

— Паездка ў Злучаныя Штаты разам з групай рэдактараў
дала вельмі шмат. І самае гло-
ўнае, я зрабіў для сябе дзве
высновы: людзі, якія жывуць у
Амерыцы, якія ў свой час дасяг-
нулі свабоды, незалежнасці,
якія стварылі сабе дзяржаву з
вялікімі дэмакратычнымі каш-
тоўнасцямі, з правамі чалавека,
якія шануюцца, – гэтыя людзі
зайсцёды будуць саюзікамі ў
нашым змаганні за свободу і
дэмакратыю. Аднак я зрабіў
яшчэ адну выснову. Так, ёсць
людзі, якія могуць дапамагаць
нам. Але толькі пры ўмове, калі
у Беларусі будзе асэнсаваны рух
да агульначасці каштоўнасці.
Аднак я зрабіў яшчэ адну выснову. Так, ёсць
людзі, якія могуць дапамагаць
нам. Але толькі пры ўмове, калі
у Беларусі будзе асэнсаваны рух
да агульначасці каштоўнасці.

моцы для змагання з сіламі зла,
якія ў нас пануюць.

— Крымінальная справа
аб паклённе на прэзідэнта
супраць цябе і Паўла Ма-
жэйкі ідзе да суду. Вашыя
дзеянні сёня?

— Тэрмін папярэдняга след-
ства па крымінальной справе,
узбуджанай супраць нас, закан-
чылася 12 сакавіка. Я не ведаю,
ці будзе працягнута следства.
Аднак ёсць усе падставы для гэ-
тага. Я заявіў трох хадайніцтвы.
Самае глоўнае звязана з тым,
што я напрасіў прызначыць тэх-
нічную экспертызу. Каб вык-
рысьці фальшыкі, якую зрабілі
у КДБ. Я маю на ўвазе, што ў
якасці доказаў распаўсюджван-
ня нібыта крамольных нумароў
36 і 37 газеты «Пагоні» за мину-
лы год прад'яўлены раздробоўкі
з камп'ютарам. І гэтыя матэрый-
ныя ніколі не былі ў інтэрнэце. А
значыць, і не распаўсюджваліся,
паколькі тыраж самой газе-
ты быў арыштаваны ў друкарні.
А іншых законных падставаў для
нашага пераследу падпрастру-
нія. Каб даказаць, што матэрый-
ныя нумары распаўсюджваліся,
былі аптыканы 15 супрацоўнікаў
друкарні. Пыталі: ці чыталі, ці
бачылі? Ніхто з аптыканів не
пацвердзіў гэтага. Справа фак-
тычна і замкнулася на гэтак зва-
най інтэрнэт-версії.

Гутары
Сяргей АСТРАЎЦОУ

Беларускі пракурор за кратамі ў Маскве

Віцэ-прэзідэнт расійскай
нафтакімічнай кампаніі
«СІБУР» і былы супрацоўнік
беларускай пракуратуры
Яўген Кошчыц застанецца
пад вартай надобуя.

Як перадае агенцтва РИА
«Новости», учора Маскоўскі гардзік суд адхіліў хад-
айніцтва адвакату Яўгена
Кошчыцы празідэнта «СІ-
БУР». Якава Галдоўскага або
змяненні меры стрымання.
Суддзі вырышилі, што абодвум
леш заставацца за кратамі.

«СІБУР», або «Сибирско-
Уральская нефтегазохімічес-
кая компанія», – даччына
структуре кансіэрні «Газпрам».
Ей належыць Омск, Яраславск
і Волжскі шынныя заводы – гэта
болей за 50% ўсёй вытворчасці
шынаў у Расіі, іншыя хімічныя

кампаніі ў Расіі і за мяжой.

На пачатку гэтага году «Газ-
прам» абвінаваціў «дачку» ў тым,
што яна пазбуйвалаеца цэнтралю з боку «бацькі». А
пракуратура Расіі паведаміла,
што расследуе дзеянні групы
асобаў па зводзе актыўаў «Газ-
праму» на агульную суму 2,6
мільярда рублёў (больш за 85
мільёнаў доляў).

9 студзеня пракуратура Расіі
затрымала празідэнта «СІ-
БУР» Якава Галдоўскага, віцэ-
прэзідэнта па прававых пытан-
нях Яўгена Кошчыцы і сібра
савету дырэктараў кампаніі Вя-
часлава Шарамета. В.Шарамета
хуткім часам выпуслі, а аст-
атніх двух пакінулі адседж-
ваць. 19 студзеня ім прад'яўлі
афіцыйныя абвінавачанні ві-
злуўжжаваннях.

Расійская газета «Коммер-
цант»

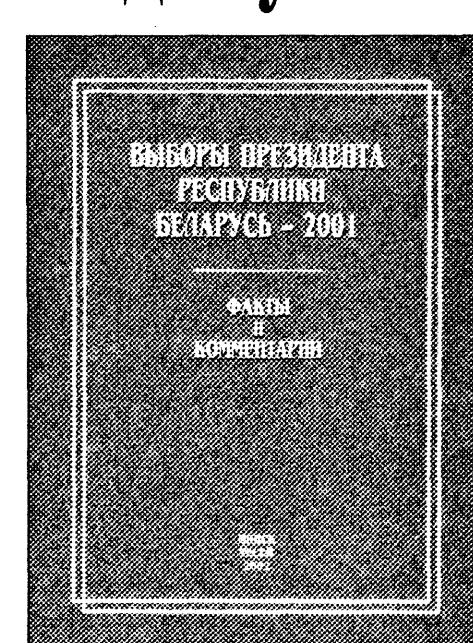
«змякачаючыя віну акаліч-
насці»: у празідэнта «СІБУРу»
на ўтрыманні – чаўвёра непа-
налетніх дзяцей, а ў ягонаага на-
менісніка – больш чым 12-гадовы
стаж працы ў органах пракура-
туры Беларусі. Апроч таго,
абодвя маюць маскоўскую пра-
піску і церпяць ад розных за-
ворванняў.

Треба разумець, стаж працы
былога пракурора – гэта нешта
сэрдніе паміж цяжкай хваро-
бай і неабходнасцю карміць га-
лодныя раты. Але застаецца
пытанне: як гэта Яўген Кош-
чыц так добра напракуроры ў
Беларусі, што потым хапіла
грошай ачоліць нафтакімічны
бізнес у Расіі? Ці Пракуратура
Беларусі міркуе, што такі «ка-
р'ерны рост» яе супрацоўнікаў
– у парадку рэчаў?

Расіслаў ПЕРМЯКОЎ

Прэзідэнцкая кампанія скончылася не для ўсіх

Заканчэнне,
пачатак на стар.1

Вынікі незалежнага назіранія
на прэзідэнцкіх выбарах
выкладзены ў кнізе «Выборы
прэзідэнта РБ - 2001. Факты і
каментары», выдадзены на-
кладам тысячы экземпляраў сё-
лета ў выдавецтве «Тэсей».

Гэта больш за 200-сторонкае
выданне, падрыхтаванае
калектывам аўтараў пад агульны
редакцыйнай кіраўніцтвам экспер-
тнай групы па заканадаўстве.
Кансультатыўныя рады апазі-
цыйных палітычных партыяў
Міхailom Пліскам. У зборніку
даецца парадынальны аналіз за-
канадаўства на прэзідэнцкіх
выборах у 1994 і 2001 гадах;

аналізуецца сітуацыя ў краіне
напярэдадні і ў часе выбараў,
прыводзяцца выніковыя заклю-
чэнні БДПЧ АБСЕ і Асацыя-
цыі арганізатораў выбараў

краінаў Цэнтральнай і Усход-
най Еўропы. Завяршаюць
зборнік нарматыўна-прававыя
акты наконт выбараў.

Гэта адзінае такога кшталту
выданне ў Беларусі. Бліжэй-
шым тыднем грамадзянская
ініцыятыва «Незалежнае на-
зіранне» плануе выдаць і прэ-

СУДЫ

Пераслед адваката

Супраць адваката маци
Дзмітрыя Завадскага Ігара Ак-
сёнчыка ўзбуджаная крымі-
нальная справа.

Па выніках праверкі Праку-
ратуры Эспублікі Беларусь ўз-
буджана крымінальная справа
па факце паклённе, што ўтрым-
ліваўся ў публічным выступе
адваката Ігара Аксёнчыка. Рас-
следаванне ў дачыненні да
І.Аксёнчыка праводзіць адна з
рэйнных пракуратур Мінску.
Сам адвакат зараз хаваецца.

І.Аксёнчык з'яўляецца прад-
стайніком маци зілчыага без ве-
стак апаратара OPT Дзмітрыя
Завадскага на судовым працэ-
се па справе групы былога афі-

таваць

Генадзь БАРБАРЫЧ

КРЫМІНАЛ

Арышты на «Беларуськалій»

Пракуратура Эспублікі Беларусь санкцыянуала заклю-
чэнне пад варту грамадзяніна К. – былога намесніка дырэк-
тара фірмы маркетынгу рэспу-
бліканскага ўнітарнага прад-
прыемства «Вытворца аўтад-
нанне «Беларуськалій».

Як паведамілі БелаПАНу ў
прэ-цэнтры рэспубліканскай

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

СВОЙ ГОЛАС

— Ці атрымоўвалі вы калі-небудзь той падарунак
на 8-га сакавіка, пра які марылі? Якія рысы ў харак-
тары беларускіх мужчын вам падабаюцца най-
больш? Ці могуць беларускія мужчыны круглы год
быць такімі, якімі бываюць 8-га сакавіка?

Каця, эканаміст:

— Так, я атрымоўвала кветкі. Калі меркаваць
па мaim хаканым, то нашы мужчыны здольны
быць файнімі круглы год.

Вера, эканаміст:

— Я ўтогуле не атрымоўваю падарунка 8-
га сакавіка. Так ужо склалася па жыцці. Галоў-
ная рыса, якую б я жадала бачыць, гэта тое,
каб яны вялі сібе, як мужчыны. А ўтогуле
нашы мужчыны круглы год значна лепшыя,
чым на восьмага сакавіка, тады яны больш
натуральныя.

Людміла, журналіст:

— Я заўсёды атрымоўваю толькі тое, што па-
жадаю. У мужчынах мне падабаецца розум,
інтэлект. Галоўнае, каб былі мазгі. У іх не ат-
рымоўваеца быць такім, як восьмага, увесе
год, але ж яны да гэтага імкнушца.

Жанна, сакратарка:

— Канечне, атрымоўвала. Мне ў мужчынах
падабаецца дабрыні, надзеянасць. Чыста
фізічна мужчыны нашы запраграмаваныя на
тое, каб быць кожны дзень ветлівым і г.д., але
у

ПОНЕДЕЛЬНИК • 11 МАРТА

6:00 Новости.
6:10 Доброе утро, Беларусь!
6:30 Новости.
7:10 Доброе утро, Беларусь!
8:00 Новости.
8:10 Доброе утро, Беларусь!
9:00 Новости.
9:10 «Сыщики». Сериал (Россия). 1-я серия.
10:05 Арсенал. Программа об армии.
10:30 Телебарометр. Прогноз погоды.
11:00 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
12:00 Новости.
12:20 «Той, душа!» Масленица в Борисовском районе.
12:45 Волшебная шкатулка «Союзмультифильма». «В мире басен», «Две сказки».
13:10 Г.Польских, Т.Акулова в детективе «РАЗОРВАННЫЙ КРУГ» (к/ст. им. М.Горького).
14:40 Док. сериал «Сокровища мировой культуры» (Германия).
15:00 Новости.
15:20 Детективный сериал «Жюли Леско» (Франция).
17:00 «Сыщики». Сериал (Россия). 1-я серия.
18:00 Новости.
18:30 Зона Икс.
18:40 Премьера телезрания. Т.Лермитт в приключенческом фильме «ПРИНЦ ЖЕМЧУЖНОГО ОСТРОВА» (Франция).
20:15 «Деловые люди». Видеофильм.
20:40 Колыбельная.
21:00 Панorama. Информационный канал.
21:50 «Семейные узы». Сериал (Бразилия).
22:45 Стадион.
23:10 Планета «АРТ».
23:40 Новости.
00:00 Ночний сеанс. П.Коршунов, М.Петровский в комедии «ДМБ-2» (Россия).

16:00 Большая стирка.
17:00 Вечерние новости.
17:25 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова.
18:00 Жди меня.
19:00 «Народ против». Телеграфа.
20:00 Время.
20:35 «Убойная сила-2. Дачный сезон».

21:45 Премьера. Русский Нью-Йорк 11 сентября 2001 года в фильме «Американская трагедия. Наши».
22:30 Ночное «Время».
23:00 «На футболе» с Виктором Гусевым.
23:30 «Ночная смена».

16:00 Вести.
16:20 Юрий Белев, Лариса Гузеева и Владимир Басов-мл. в фильме «ЧУЖИЕ ЗДЕСЬ НЕ ХОДЯТ». 1985 г.
17:50 «Комиссар Рекс». Сериал (Австрия - Германия).
18:50 Спокойной ночи, малыши!
19:00 Вести.
19:35 Местное время. Вести - Москва.
19:55 Премьера. Галина Польских, Ольга Аристольц, Вадим Андреев и Ирина Сенотова в телесериале «Трое против всех».

20:50 Вечерний сеанс. Дэвид Суше в детективе «ПУАРО АГАТЫ КРИСТИ. ИСЧЕЗНОВЕНИЕ ГОСПОДИНА ДАВЕНХАЙМА» (Великобритания). 1990 г.
22:00 Вести - Подробности.
22:20 Местное время. Вести - Москва.
22:30 Дежурная часть.
22:45 Последний сеанс. Владимир Ильин, Оксана Абрузовава и Любовь Соколова в фильме «АВАРИЯ - ДОЧЬ МЕНТА». 1989 г.

07:00, 07:30, 09:00, 11:00, 13:00, 15:00, 18:00, 21:00, 23:00 Сегодня.
07:10, 07:35 Утро на НТВ.

07:50 Сериал «Агент национальной безопасности-II». 6-я серия. «Ловушка».

09:25 Намедни.

10:35 Куки.

11:20 Наше кино. Комедия «ХЕНШИН ОБІЖАТЬ НЕ РЕКОМЕНДУЄТСЯ».

13:20 Ток-шоу «Принцип «Домино»».

14:40, 17:35 Криминал.

15:30 Сериал «Досье детектива Дубровского». 13-я серия. Алчность.

16:40 Герой дня.

18:30 Премьера НТВ. Ю.Степанов, Е.Беровев и Д.Корзун в детективе «ГРАЖДА-

НИН НАЧАЛЬНИК. 1-я серия.
19:55 Сериал «Дальнобойщики». 7-я серия.
21:55 Сериал «Скорая помощь-II» (США). 6-я серия. Гордон.

09:00 Полюбил я тебя, моя радость...
09:40 «Бенни Гудман в СССР», «Трамвай идет по городу». Док. фильмы.

10:20 «Цветник-семицветик». Мультифильм.
10:45 «Сфера» с Иннокентием Ивановым.

11:30 Новости культуры. Вместе с Фафалей.
12:00 «Антология одного стихотворения». Айда Хмелева.

12:05 Живое дерево ремесел.
12:15 «Тесные враты». Адмирал Федор Ушаков.

12:30 Российские железные дороги: путешествие из Царского Села в ХХ век.

13:00 «Культурная революция». «Секс - двигатель культуры». Программа М.Швыдько.

13:55 «ЯРКОСТЬ», «НОННИ И АЛЕКС». Короткометражные художественные фильмы (США).

15:00 Новости культуры.
15:10 Кино - детям. «Грозовые камни». Сериал (Австралия, 1999).

15:35 «Дюймовочка». Мультифильм.
16:05 Alma mater.

16:35 «Бенни Гудман в СССР», «Трамвай идет по городу». Док. фильмы.

17:30 Новости культуры.
17:50 «Мой Эрмитаж». Авторская программа М.Плютровского.

18:15 «Страсти по-итальянски». Серия (Италия, 1999). Режиссеры Т.Шерман, А.Кан.

19:10 Вечерняя сказка.
19:20 Г.Горин. «Поминальная молитва». Спектакль театра «Ленком». Режиссер М.Захаров. По мотивам произведений Шолом-Алейхема.

22:30 От киновангара к видеоарти. «90-х не было».

23:00 Новости культуры.

23:20 Программа передач.

06:00, 16:30 «Паэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Сериал.

06:30, 16:05 «Дьяволик». Мульти сериал.

07:00 Информационная программа Натальи Гусаковой «168 часов Минска».

08:00 «Виртуальный мир».
08:15, 23:15 Музыка на СТВ.

08:30 Кино: Силик Шокер, Гери Бьюси в боевике «ГОРИЧЕ ПАРНИ».

11:00, 00:45 «М1». Музыкальная программа.

11:30 «Дарма и Грэг». Комедийный сериал.

12:00, 15:00, 19:00, 23:00 «24 часа».

12:15 «Добро пожаловаться».
12:20, 22:40 «Арт-экспресс».

12:45 Культурная жизнь столицы. «Большой взрыв». Док. фильм.

13:50 «Марш Турецкого-2». Сериал.

15:15 «Питер Пэн». Мульти сериал.
15:40 «Железный человек». Мульти сериал.

16:55 «Чертенок». Теленовелла.

18:00 Новости СНГ.
18:15 «Пока горят свечи...».

18:45 Детский экран. «Добрый вечер, малыш...».

19:30 Кино: Франк Загарино в боевике «АЭРОБОСС».

21:30 «Остановка по требованию». Сериал.

22:00 Футбольный курьер.

22:30 «Театр + ТВ». «Мой друг Григорий Горин».

00:05 Ночной музыкальный канал.

00:30 Спортивные новости.

ПЕРЕПЕЧАТКА ПРОГРАММЫ ЗАПРЕЩЕНА!

Полное исключительное право на распространение программ телепередач БТ имеет только Институт общественных связей.

Для получения анонсированных пакетов ТВ обращайтесь:
(017)289-19-81;

e-mail: ipr@infonet.by
(Институт общественных связей).

ВТОРНИК • 12 МАРТА

15:00 Сегодня.
15:30 Сериал «Досье детектива Дубровского». 14-я серия. Алчность.

16:45 Криминал.
17:35 Сериал «Скорая помощь-II» (США). 6-я серия. Гордон.

15:40 «Приключения Шерли Холмс». Сериал для детей (Канада).

16:10 «Пять чудес».
16:20 «5 x 5». Информационно-развлекательная программа для старшеклассников. Док. фильм «В дельте реки Амазонки» цикла «Страны мира» (Международный французский канал).

17:00 Сериал «Гражданин начальник». 2-я серия.
18:30 Сериал «Дальнобойщики». 8-я серия.

19:55 Сериал «Скорая помощь-II» (США). 7-я серия.

23:00 Сегодня.
23:25 Сериал «Гордон».

00:50 Дневник Лиги чемпионов.

09:15 «Золотой пьедестал». Петр, Нугзар и Георгий Мишвили-радзе.

09:40 «Катастрофа 1929 года». Документальный фильм. Все сурсы Корана.

10:45 «Вашем доме». Михаил Козаков.

11:30 Новости культуры.
11:45 Вместе с Фафалей.

12:00 Час профессиала.
12:30 «Горец». Мультсериал (Международный французский канал).

13:30 Сериал «СОСЕДКА» (Германия).

14:15 Спорт-курьер.
14:35 «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ». Худ. фильм (к/ст. им. А.П.Довженко). 9-я серия, заключительная, «Последняя встреча». Часть 1-я.

00:55 Новости.

08:00 Новости.
08:15 Хди меня.

08:30 «С легким паром!» В гостях у Михаила Евдокимова.

09:45 «Народ против». Телеграфа.

10:35 «Непутевые заметки» с Дм.Крыловым.

10:50 Библиомания.
11:00 Новости (с субтитрами).

15:00 «Убойная сила-2. Дачный сезон».

16:00 «Страсти по-итальянски». Серия (Италия, 1999). Режиссеры Т.Шерман, А.Кан.

16:30 «Семейные узы». Сериал (Австралия, 1999). Режиссеры Т.Шерман, А.Кан.

17:30 «Дорога в Индию», «Не любо - не слушай». Мульти фильмы.

18:00 «Российский курьер». Галина Костромская.

18:30 «Непутевые заметки» с Дм.Крыловым.

19:00 «Дорога в Ин

6 сакавіка 2002 году

ТЕЛЕНАВІГАТОР

5

14 МАРТА

ПЯТНИЦА • 15 МАРТА

- 07.50** Серіал «Гражданин начальник». 3-я серія.
- 09.25** Серіал «Дальнобойщики». 9-я серія.
- 10.25** Квартірний відповідь.
- 11.20** Прем'єра НТВ. Фільм-катастрофа «СКОРОСТЬ ПОЛЕТА» (США).
- 13.20** Ток-шоу «Принцип «Домино».
- 14.40**, **17.35** Кримінал.
- 15.30** Серіал «Досьє детектива Дубровського». 16-я серія.
- 16.45** Внимання. Розыск!
- 18.30** Герой дня.
- 18.50** Серіал «Гражданин начальник». 4-я серія.
- 19.55** Серіал «Дальнобойщики». 10-я серія.
- 21.55** Совсеменно секретно. Інформація к размежуванню. Гірдон.
- 09.15** «Паризький журнал». «Ітоги». Обретені пам'яті».
- 09.40** «Зримое спасение». «Крест».
- 10.30** «Ох, ух эти дети!» Мультсеріал.
- 10.45** «Острова». Сергій Мартинсон.
- 11.30** Новости культуры.
- 11.45** Вместе с Фафайей.
- 12.00** «38 попугаев», «А вдруг получится?». Мультифильмы.
- 12.15** Чем живет Россия.
- 12.30** М.Кольцов. «Фельтоны». Исполняет А.Филиппенко.
- 13.00** «ШКОЛА ЗЛОСЛОВІЯ». Худ. фильм («Мосфільм», 1952). Режиссер А.Роом. Часть 1-я.
- 14.25** Ш.Гуню «Вальпургієва ніч».
- 14.45** Архітектурна галерея.
- 15.00** Новости культуры.
- 15.10** Кино - детям. «Грозовые камни». Серіал (Австралія, 1999).
- 15.35** «Али-Баба и сорок разбойников». Мультифильм.
- 16.05** Експедиція «Чик».
- 16.35** «Зримое спасение». «Крест».
- 17.30** Новости культуры.
- 17.50** Вечерня сказка.
- 18.00** «Раз-горох, два-горох». Мультифильм.
- 18.10** П.Чайковский. «Йоланта». Концертное исполнение оперы. Трансляция из Большого зала Московской консерватории.
- 19.45** Прем'єра авторської программи А.Васильєва «Дуновение века». Фільм 2-й.
- 20.30** «Эпизоды». Борис Плотников.
- 21.10** «ПРИКОСНОВЕНИЕ». Короткометражний художественный фільм (США).
- 21.35** «Культурная революция». «Герой нашего времени не существует». Программа М.Швыцкого.
- 22.30** «Джазоферія». Ведущий И.Бутман.
- 23.00** Новости культуры.
- 23.20** Программа передач.
- СТВ**
- 06.00**, **16.30** «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Серіал.
- 06.30**, **16.05** «Дьяволик». Мультсеріал.
- 07.00**, **15.40** «Железный человек». Мультсеріал.
- 07.30**, **15.15** «Питер Пен». Мультсеріал.
- 08.00**, **18.50** «Тема дня».
- 08.10**, **23.15** «Виртуальный мир».
- 08.20**, **18.45** Прем'єр-парад «Столичный». Юмористическая программа.
- 08.25** «Добро пожаловаться».
- 08.30** Кино: Ален Бодуан и Ребекка Де Морнай в драматическом триллере «НЕРАЗЛУЧНЫЕ ВОРЫ».
- 11.00**, **01.50** Спортивные новості.
- 11.15**, **18.00** Новости СНГ.
- 11.30** «Дарма и Грэг». Комедийный сериал.
- 12.00**, **15.00**, **19.00**, **23.00** «24 часа».
- 12.15** «Вовочка». Комедийный сериал.
- 12.50** «Анатомия катастрофы». Документальный фильм.
- 13.50**, **21.50** «Остановка по требованию». Серіал.
- 16.55** «Чертенок». Теленовелла.
- 18.15** «Ремонт».
- 18.30** «Экзотика».
- 19.15** Детский экран. «Добрый вечер, малыш...».
- 19.30** Прем'єра: Юлія Рубгер, Евгений Сидіхін, Лев Дуров в триллере «МУЖСКОЙ ХАРАКТЕР, ИЛИ ТАНГО НАД ПРОПАСТЬЮ - 2».
- 23.25** «Арт-экспрес». Культурная жизнь столицы.
- 23.45** «Иллюзіон»: комедія Джорджа Кьюкора «УЖИН ВОСЕМЬ».
- 02.05** «M1». Музикальна программа.

- 06.00** Новости.
- 06.10** Добре утро, Беларусь!
- 07.00** Новости.
- 07.10** Добре утро, Беларусь!
- 08.00** Новости.
- 08.10** Добре утро, Беларусь!
- 09.00** Новости.
- 09.10** «Сыщики». Серіал (Россія). 4-я серія.
- 10.05** Сад мечты. Передача для дочок.
- 10.30** «Приключения Шерли Холмс». Серіал для детей (Канада).
- 11.00** «Семейные узы». Серіал (Бразилія).
- 12.00** Новости.
- 12.20** Добрый день, Беларусь!
- 13.10** «Голубой велосипед». Серіал (Міжнародний французький канал). 5-я і 6-я, заключительная серія.
- 15.00** Новости.
- 15.20** «Басни Эзопа». Мультсеріал (Міжнародний французький канал). 2-я серія.
- 15.40** «Приключения Шерли Холмс». Серіал для детей (Канада).
- 16.10** «Пять чудес».
- 16.20** 5 x 5. Інформаційно-розважальна программа для старшаклесників.
- 17.00** «Сыщики». Серіал (Россія). 4-я серія.
- 18.00** Новости.
- 18.20** Зона Икс.
- 18.35** Кіно Конституції Республіки Беларусь. Відеофільм.
- 18.50** Кіноповесть режисера В.Рубинчука «ВЕНOK СОНЕТОВ» («Беларусьфільм»).
- 20.15** «Отечество славлю». Док. фільм про стипендіатів Спеціального фонду Президента Республіки Беларусь («Белвидеоцентр»).
- 20.40** Колыбельная.
- 21.00** Панорама. Інформаційний канал.
- 21.50** «Семейные узы». Серіал (Бразилія).
- 00.20** Новости.
- 00.40** Белорусская двадцатка.
- СТВ**
- 08.00** Новости.
- 08.15** «Земля любви». Серіал.
- 09.10** Юмористическая программа «Сами с усами».
- 09.45** «Сладкое звено». Игровое шоу.
- 10.35** Смак.
- 10.50** Библиомания.
- 11.00** Новости (с субтитрами).
- 15.00** «Убойная сила-2». Вне игры».
- 16.00** Большая стирка.
- 17.00** Вечерние новости.
- 17.25** Документальный детектив.
- 18.00** «Земля любви». Серіал.
- 19.00** Поле чудес.
- 20.00** Время.
- 20.35** Что? Где? Когда?
- 21.45** «Владимир Ворошилов. «Игра - репетиция жизни».
- 22.45** «Другое время». Программа М.Михайлова Леонтьева.
- 23.00** Новости культуры.
- 23.20** Программа передач.
- СТВ**
- 06.00**, **16.30** «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Серіал.
- 06.30**, **16.05** «Дьяволик». Мультсеріал.
- 07.00**, **15.40** «Железный человек». Мультсеріал.
- 07.30**, **15.15** «Питер Пен». Мультсеріал.
- 08.00** Вести.
- 08.10** «Селеста, всегда Селеста». Серіал (Аргентина).
- 08.45** Семейные новости.
- 08.50** Экспертиза РТР.
- 09.00** Новак «Старая квартира».
- 09.50** Дежурная часть.
- 10.00** Вести.
- 10.20** «Санта-Барбара». Серіал.
- 16.00** Пресс-клуб.
- 17.30** Вся Россия.
- 17.50** «Комиссар Рекс». Серіал.
- 18.50** Спокойной ночи, малыш!
- 19.00** Вести.
- 19.35** Местное время. Вести - Москва.
- 19.55** Вечерний сеанс. Игорь Шаврак, Михаил Жигалов и Сергей Гараша в боевике «КРИМИНАЛЬНЫЙ ОТДЕЛ». 1997 г.
- 21.30** Последний сеанс. Каспер Ван Ден в остроожжетном фильме «АКУЛЫ» (США).
- 23.30** «И дальше веся...» Документально-публицистическая программа Владимира Молчанова. Гор. Видал. «Панорама кино» с Валерим Тодоровским.
- 01.00** Детский экран. «Добрый вечер, малыш...».
- 07.00**, **07.30**, **09.00**, **11.00**, **13.00**, **15.00**, **18.00**, **21.00** Сегодня.
- 07.10**, **07.35** Утро на НТВ.
- 07.50** Серіал «Гражданин начальник». 4-я серія.
- 09.25** Серіал «Дальнобойщики».

- 10.20** 10-я серія.
- 11.20** Путешествия натуралиста. Наше кино. Т.Доронина в фильме «МАЧЕХА».
- 13.25** «Продолжение следует...» с Юлией Меньшовой.
- 14.15** Пепси-чарт.
- 15.25** Профессия - репортер. И.Воеводин. «Русские скользкі».
- 15.45** Наше кино. И.Калныньш, С.Морозов и Н.Русланова в приключенческом фильме «ЛІЧНІЙ БЕЗОПАСНОСТИ НЕ ГАРАНТИРУЮ».
- 17.35** Кримінал.
- 18.35** Свобода слова.
- 20.10** Кримінальна Россия. «Дявольская сумка».
- 21.50** Прем'єра НТВ. Э.Нортон в фильме «АМЕРИКАНСКАЯ ИСТОРИЯ ИКС» (США).
- 00.15** Кіна.
- СТВ**
- 09.15** «Партитуры не горят». Авторская программа А.Варгафика.
- 09.40** «Зримое спасение». «Обетование».
- 10.30** «Ох, ух эти дети!» Мультсеріал.
- 10.45** «Цитаты из жизни». Генерал-полковник Андрей Белов.
- 11.30** Новости культуры.
- 12.00** Вместе с Фафайей.
- 12.15** «Бабушка удава». «Как будто». Мультфильмы.
- 12.30** Чем живет Россия.
- 13.00** Малы музей Санкт-Петербурга. Российский Государственный музей Арктики и Антарктики.
- 13.30** «ШКОЛА ЗЛОСЛОВІЯ». Худ. фильм («Мосфільм», 1952). Режиссер А.Роом. Часть 2-я.
- 14.10** Л.Бетховен. Концерт для фортепиано с оркестром. Солист Б.Дуглас. Дирижер А.Ведренников.
- 14.45** Власть факта.
- 15.00** Новости культуры.
- 15.10** Кино - детям. «Грозовые камни». Серіал (Австралия, 1999).
- 15.35** «Меха», «Іванко». Мультфильмы.
- 16.05** Сенсация. Сенсация? Сенсация...
- 16.35** «Зримое спасение». «Обетование».
- 17.30** Новости культуры.
- 17.50** «С потолка». Программа О.Басилашивили.
- 18.15** «Страсти по-итальянски». Серіал (Італія, 1999). Режиссері Т.Шерман, А.Кан.
- 19.10** Вечерня сказка.
- 19.20** Прем'єра авторской программы А.Васильева «Дуновение века». Фільм 3-й.
- 20.00** Билет в Большой...
- 20.40** «МАРИО И ВОЛШЕБНИК». Худ. фильм (Германия, 1994). Режиссер К.-М.Брандауэр.
- 21.00** 1001 рассказ о кино.
- 22.45** 1001 рассказ о кино.
- 23.00** Новости культуры.
- 23.20** Программа передач.
- СТВ**
- 06.00**, **16.30** «Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры». Серіал.
- 06.30**, **16.05** «Дьяволик». Мультсеріал.
- 07.00**, **15.40** «Железный человек». Мультсеріал.
- 07.30**, **15.15** «Питер Пен». Мультсеріал.
- 08.00** Вести.
- 08.10** «Селеста, всегда Селеста». Серіал (Аргентина).
- 08.45** Семейные новости.
- 08.50** Экспертиза РТР.
- 09.00** Новак «Старая квартира».
- 09.50** Дежурная часть.
- 10.00** Вести.
- 10.20** «Санта-Барбара». Серіал.
- 16.00** Пресс-клуб.
- 17.30** Вся Россия.
- 17.50** «Комиссар Рекс». Серіал.
- 18.50** Спокойной ночи, малыш!
- 19.00** Вести.
- 19.35** Местное время. Вести - Москва.
- 19.55** Вечерний сеанс. Игорь Шаврак, Михаил Жигалов и Сергей Гараша в боевике «КРИМИНАЛЬНЫЙ ОТДЕЛ». 1997 г.
- 21.30** Последний сеанс. Каспер Ван Ден в остроожжетном фильме «АКУЛЫ» (США).
- 23.30** «И дальше веся...» Документально-публицистическая программа Владимира Молчанова. Гор. Видал. «Панорама кино» с Валерим Тодоровским.
- 01.00** Детский экран. «Добрый вечер, малыш...».
- 07.00**, **07.30**, **09.00**, **11.00**, **13.00**, **15.00**, **18.00**, **21.00** Сегодня.
- 07.10**, **07.35** Утро на НТВ.
- 07.50** Серіал «Гражданин начальник». 4-я серія.
- 09.25** Серіал «Дальнобойщики».

СУББОТА • 16 МАРТА

- 07.00** Новости.
- 07.10** Сериал «Ключ к полям». 1-я серія.
- 08.00** Познавательный сериал «Пятое измерение».
- 08.30** Иисус. Духовная программа.
- 09.00** Новости.
- 09.10** Экран индийского кино. «ВЕСЕЛЬЧАК».
- 11.45** «В некотором царстве».
- 12.15** Сад мечты. Передача для дочок.
- 12.40** Королевская охота.
- 13.05** Здоровье. Тележурнал.
- 13.30** «Идеальная пара».
- 14.30** «Древо за окном». Док. фильм о художнике белорусского кино Евгении Игнатьевой («Белвидеоцентр»).
- 15.00** Новости.
- 15.20** Детективный сериал «Комиссар Шимански».
- 16.50** Белорусская двадцатка.
- 17.20** Мультифильм.
- 18.15** Кримінал.
- 19.00** Новости.
- 19.20** Кіно.
- 21.00** Панorama недели.
- 21.50** Спорт-кубъ.
- 22.00** Т.Магарай в фантастической комедии «ПЛЕЗАНТ-ВИЛЛЬ» (США).
- 23.55** Серіал «Королева мечей».
- 00.40** Док.серіал «Вспомни о будущем».
- СТВ**
- 09.00** Программа передач.</p

Чарнобыльскі ўплыў на беларускую псіхіку

Бяспамяцтва, на жаль, харктэрная рыса беларусаў. Шмат зроблена для таго, каб мы не памятали свай даўнія гісторыі. А штодзеўнчая барацьба за выжыванне выціскае з памяці нават падзеи 16-гадовай даўніны – трагедью Чарнобыльскай катастрофы. Яна яшчэ не да канца вывучана, а людзі з падказкі ўладаў ужо забываюць аб ёй.

Чарнобыльцы

У 1986 годзе беларусы самі падзяліліся на «чарнобыльцаў» і «нечарнобыльцаў». У Расіі, напрыклад, тады ўсіх нас лічылі чарнобыльцамі, і гэта было як бы сіонімам пракажэнасці. Цяпер кажуць: чым вышыншы начальнік, тым большы чарнобылец. На гэтым агульнапланетарным горы нехта зрабіў палітычную кар'еру, нехта зарабіў грошай, а большасць хоча забыць ўсё, як жахлівы сон. Ужо навуковка абрэгавана і даказана, што радыяцыя больш за ўсё пашкодзіла тым, хто нарадзіўся ў хуткім часе пасля аварыі на ЧАЭС, і тагачасным дзецям. Але замест таго, каб кожны дзен нагадваць пра гэта, самастойна нечага дамагацца, людзі маўчаць. Замежнікі, якія часта наведваюць пацярпелых ад катастрофы раёны, здатныя спачуваць і памагаць, не разумеюць нашай абыякаўсці да сябе. Відавочна: не нагадай газеты 26 красавіка пра Чарнобыль, шмат людзей пра яго і не ўспомняць.

Эканоміка па-чарнобыльску

У снежні 2001 году заветную рысу – заробак у ста дзяляраў пераставілі 995 прадпрыемстваў Гомельскай вобласці, або 37 адсоткай ад іх агульной колькасці. Калі па краіне сярэдні заробак працоўных складае 174 тысячи рублёў, дык у Гомельскай вобласці – 128 тысячаў (заробак калгаснікі па краіне – 80 тыс., па вобласці – 66 тыс., у мэдзіцыне – 170 тыс. і 104 тыс., у апараце дзяржкіравання – 222 тыс. і 141 тысячу). У Гомелі спынены даплаты насељніцтву за праўжыванне і працу ў раёне перыядычнага кантролю, так званыя «грабавія». Іх сумы змяншалася з кожным годам і дайшла да адзінкі 800-900 рублёў на чалавека. На дабраўбыт такія гроши не ўплываюць, але ўсе разумеюць, што гэта – першы крок на шляху пэрваду абласнога цэнтра з раёну перыядычнага кантролю ў чысленную зону. А другі крок – пазблүленне такіх ільгот, як бясплатнае харчаванне дзяцей у школах і дашкольных установах, бясплатнае аздараўленне дзяцей улетку. Да лета час яшчэ ёсць, а рацыйн у дзіцячых садках і школах ужо цяпер значна збядней. На «грабавых» сэканомілі 24 мільярды рублёў.

«Гуманітарка» як сродак выжывання

Гуманітарная дапамога паступае ў нашу краіну прац дзяржавных структуры і праз грамадскія арганізацыі. Да «гуманітаркі» ўсталяваліся неадназначныя адносіны. Большасць людзей рада, што дзіця пабудзе за мяжой, пабачыць іншае жыццё. Пасля тыхіх вандровак з'яўляецца цікавасць да глыбейшага вывучэння замежнай мовы, камп'ютэра. Іншыя цікавіць не тое, як дзіця адпачыла, а чаго і колькі прывезла.

Сустракающа бацькі, якія не займаюць выхаваннем сваіх дзяцей, але абабіць парогі ўсіх установаў з патрабаваннем адправіць тых дзяцей за мяжой. Для іх гэта вельмі зручна: месяц дзіця не трэба карміць, прывяže падарункі – год не трэба набываць адзенне. Але традыцыяна так склалася, што ў адну і туго ж сям'ю запрашоць дзіця з бязбездных сем'яў – добра выхаваных, адукаваных. З-за гэтай традыцыі з'яўляючы гаворкі пра тое, што крыйдзяць простых людзей. Але «простыя людзі» мусіць зразумець, што каб атрымаць, трэба нешта і ўнесці.

Жывыя людзі ў «мёртвой зоне»

Пройдзе пэўны час, пакуль мы здолеем зразумець, што нам хочуць сказаць разбураныя прыродай і людзімі хаціны ў «мёртвой зоне». І не для ўсіх яна мёртвая. Самае моцнае ўражанне – размова з самасёламі. Людзі жывуць без ніякай цывілізацыі, але на сваёй зямлі, у сваёй хаце. Яны ўпэўнены, што іх быўся суседзі памерлі не ад хвароб, а ад разлукі з роднімі мясцінамі. Праз некалькі дзесцігоддзяў, а можа і стагоддзяў, калі чалавечтва будзе ўсё ведаць пра наступствы чарнобыльскай катастрофы, ці зразумее яно што-небудзь пра гэтых людзей?

Гавораць у Гомелі

Пенсіянерка, гандлюе цыгарэтамі каля вакзала:
– Пенсія 60 тысяч. У сына няма працы, п'е. Жонка яго кінула: чарнобылец. А больш ён так і не здолеў ні з кім сышціся. Як раней жывала жанчына: праца, сям'я, ўсё сціпла. А цяперашні дзеўкам давай грошы. Я кажу сыну: лепей я зараблю, чым ты ўкрадзеш і пойдзеш у турму. Нас, зразумела, ловяць міліцыяны, штраф выпісваюць, а мы зноў гандлюем. Зрэдку і міліцыя ўдверніцца, не «не заўважыць» – яны ж тут жывуць, ўсё разумеюць.

Кіроўца прыватнага таксі, 29 год:

– Падлеткам быў, калі да нас прыезджалі замежнікі і глядзелі, як на звярок у заапарку. Непрыемна. Я і цяпер не хачу ні ад каго ніякай ласкі. Хачу працаўца і прыстойна заробляць. Не хачу гэтага кляйма «чарнобылец». Вы нічога пра нас не зможаце зразумець. Вось з дзяўчынай з Гомеля я змог ажаніцца, а мінчанка ніколі не возьмёшлю з гомельскім хлопцам. Гэта дакладна. На самай справе людзі нікому не патрабуны і не цікавы. Чарнобыль стаў праста сродкам на жывы. Кожны на сваім узроўні: хто «гуманітарку» фурамі працаваў, хто працаваў бацькоўскую кватэрой у Мінску і гнаў стаўшы на заду зону, хоць яны звычайна і не пярэчылі. Хто і сам па сённяшні дзень жыве тут, а кватэрой у Малінаўцы здае ў аренду тым жа мінчанам. Людзі не жывуць, а выжывоць і ўпэўнены, што ўсе сродкі прыгодныя. Радыяцыі баяцца тая, хто тут не быў. А тая, хто тут жыве, баяцца галечы.

Студэнтка Гомельскага ўніверситету, 20 год:

– Радыяцыя ці без радыяцыі, але я хачу жыць у Мінску. Атрымаць адкуацию лягчэй у

Гомелі. Маючы дыплом, я зраблю ўсё магчымае і немагчымае, каб апынцца ў Мінску. Гэта – праграма-мінімум. Больш за ўсё я хачу жыць за мяжой. Па «чарнобыльскай лініі» я была чатыры разы ў Нямеччыне. Цяпер вось уздэльнічаю ва ўсялякіх міжнародных праграмах і проектах, каб хоць неяк зачапіцца за замежжа.

Пенсіянерка, гандлюе старымі рэчамі на базары:

– Што вы з гэтай радыяцыяй прычапіліся? Лукашэнка ж сказаў, што няма ніякай радыяцыі: можна жыць. А то ў свой час на дурніцу далі кватэры ў Мінску. Дык жа не ўсім. Мае

вай мяне, дапамажы знайсці жаніха ў сталіцы.

– Ты ж ведаеш, як я свайго ненавідзжу. Мяне бесіць і яго ніякага колеру вочы, і то, што ён ніколі не прычышчацца, калі прыходзіць у хату. Але я хачу ў Мінск. Ён жа з нашых мясцін, а за такіх мінчанкі замуж не выходзяць.

– Ни юко? Ён жа такі заможны.

– Я табе кажу. Як толькі дадзеваліся, што чарнобылец, беглік як ад агню, і багацца не траё.

– Ну, ім у Мінску сваіх заможных хопіць. Так што шукай мяне там таксама чарнобыльца. Мне ўсё роўна, абы каб жыў ў Мінску і заможны.

навартасным (хоць на самой справе ўсё добра), ні ў чым мне не адмаўляе. Іншыя жанчыны выпрошваюць у мужу новыя строі, а мене сам прапаноўвае.

Я нават дзяцей вырашыла не нараджаць, кажу, што ён не можа. І вось ён адкупляецца.

З намі на адной пляцоўцы жыве прыкладна такая ж сям'я. Мужыку, як і майму, 36 год, жонкі – 32 гады. Яна з вёскі з-пад Мінску, ён – з-пад Віцебску. Дык ён жа яе лупіць! Здаецца, культурныя людзі – маюць вышэйшую адкуацию, як і мы. Часам я думаю, што і мой бы мяне біў і не даваў шмат грошей, калі б не было комплексу чарнобыльца.

Мікалай, інжынер, 34

дзяцей, якія таксама ездзяць за мяжу, але мы самі набываєм пущёўкі за свае гроши. Падрастае пакаленне з ушчарбнай псіхікай і зусім не прывучана да працы. Я з хажам думаю, што праз некалькі год мае дзеци павінны будаць хоць частковая карміца гэтых чарнобыльскіх утрыманцаў.

Наталля, хатнія гаспадыня, 38 год, перасяленка:

– Перасяленцы... Добра было толькі першым, калі перасялялі агулам. А нам прыйшлося дабівацца. Мы з мужам вырашылі нарадзіць другое дзяціца, каб атрымаць у Мінску большую кватэру. А цяпер у нас ужо троє дзяцей – так лягчэй «выбіваць» дапамогу ў дзяржавы і ўсякіх фондаў. У Мінску добра толькі мінчанам, а нам трэба змагацца. Мужу, думаецце, лёгка было ўладкаўца ў свой час на «Атлант»? Толькі ён і прыносіць у хату жывыя гроши. Я займаюся гаспадаркай, даглядаю дзяцей, ну і хаджу ўсюды, «выбіваю» ўсё. Мае дзеци па два разы на год ездзяць за мяжу. Калі-нікады што з падарунку можна прадаць. Паглядзіш, дык і хата – поўная чаша, а грошай не зайдёшь хапае. У Мінск я прыехала трынаццаць год назад і мне ўсё роўна, што мінчане нас ненавідзяць. Я свайго дамаглася: жыву ў Мінску. А як гэта адбылося і чаму, мне не знача: Чарнобыль ці яшчэ што. Галоўнае – вынік. Я не сяджу склаўшы рукі, я кручуся.

Паліна, эканаміст, 36 год, карэнная мінчанка:

– Не разумею, па якой прыкмете падзялілі беларусаў на чарнобыльцаў і нечарнобыльцаў. Лічу, што мы ўсе аднолькава падзяліліся. Успамінаю лета 1986 году, мы паехаі на адпачынак у Калінінград. Дык гаспадыня кватэру, наша добрая знаёмая, прасіла, каб мы нікому не казаі, што прыехалі з Мінску. І кажуць, што так было паўсюль. А перасяленцы... У мяне няма такіх знаёмых, але думаю, што ўсё залежыць ад асабістых якасцей чалавека, а не ад месяца яго нараджэння. Увогуле, усялякі падзел на «чарнобыльцаў» ці «нечарнобыльцаў» зусім не паляпшае наша жыццё.

Аксана Яноўская

Гавораць у Мінску

Галіна, настаўніца, 29 год, жыхарка Мінску:

– Я сама з Магілёўскай вобласці, але не маю статусу перасяленкі. Затое мне пашчасціла з мужыком. Ён – перасяленец, ужо даўно атрымаў у Мінску кватэру. Я замужам ужо восем год. Ведаеце, ва ўсіх чарнобыльцаў, асабліва ў мужчын, страшныя комплексы. Я ўсвойго гэтага комплексаў просто культивую. Ен, адчуваючы сябе крыху непаў-

гады, карэнны мінчанін:

– У нашым доме палова жыкарой – перасяленцы ці яшчэ якія там ільготнікі. Ненавіжу гэтых калгаснікі! Мы кватэры будавалі за свае гроши. Яны атрымалі на халіву. Для нас мае кошт кожны метр гэтага дома, уключочы ліфт, прыступкі, яны ж нічога не цэніяць. Гадзяць, як каровы на выгане. А іх дзеци? Усе яны гавораць толькі пра замежнага паездкі: колькі ім там чаго дадзі. Яны смяюцца з нашых

паставіць справу на паток. Па словах Аляксандра Шалыгі, намесніка дырэktара «Чарнобыльтэрінформу» (прадпрыемства, якое займаецца афармленнем і выдачай пропускаў у зону), «мы з радасцю пагодзімся прымыць турыстычныя дэлегацыі, бо гэта дазволіць вырашыць шэраг сацыяльных проблемаў зоны адчужэння».

Як сцвярджаюць у Кіеве, зона ўжо сёня гатова прымыць арганізаваныя групы. У Славуцічы калі Чарнобылю ўжо ёсць кампартабельныя гасцініцы класу люкс. Усе чарнобыльскія аўтакамі, прызначаныя для жыцця ліквідатораў, будаваліся на чистых участках зямлі (пад будынкамі мнялі слой грунту, будматэрыялы везлі з Фінляндый, прадукты харчавання праходзіць патройныя кантроль спецыяльных службай).

Ноч у гасцініцы каштует калі 10 дзяляраў, столькі ж – трохразовая харчаванне. Мясцо-

вы аўтададальнікі здаюць свае машыны ў аренду за 15 дзяляраў у гадзіну. Кіеўская турфірма «САМ» прадае аднадзённыя тур у зону (з 10 раницы да 6 вечара) на два або 250 дзяляраў. У гэту суму ўваходзяць трансфер, паслугі гіда-перак-

Два гады на аднаўленне ратуши

Неўзабаве, можа нават у сакавіку, у скверы на плошчы Свабоды ў Мінску, з якога некалькі месяцаў таму перасялілі мастацоў гандляваць на Каstryчніцкую плошчу і які ўжо адмыслова абрарадзілі для вядзення будаўнічых работ, нарэшце пачацца аднаўленне ратуши, што стаяла калісьці на гэтым месцы – колішнім Высокім рынку. Прагэта нам паведамілі ў ААТ «Стары Менск», што займаецца яе адбудовай. Пачацца рэстаўрацыя стаўнічай ратуши павінна была яшчэ ў лётку мінулага году. Таму ў «Старым Менску» пра яе сакавіцкі старт кажуць асцярожна, з агаворкай: калі ўёс добра будзе з фінансаваннем. На аднаўленне ратуши спартрэбіца прыкладна мільён даляраў і два гады будаўнічых работ. Такім

чынам, калі ўёс будзе як след, мінская ратуша пайсташе на плошчы Свабоды ўвесну 2004 году.

Ратуша ў Мінску з'явілася пасля атрымання горадам права на самакіраванне (так званага магдэбургскага). Будынак мінскай ратуши прастаяў да 1857 году, калі на асабісты загад рускага цара Мікалая I, аддадзены яшчэ ў 1851 годзе, быў разбураны. Фармальная прычына: «займаючы сабой частку галоўнай плошчы, ратуша зацяжняе яе і засціць абличча саборнай царквы».

У адноўленай па архіўных мадонках і чарцяжах двухпавярховай ратуши з чырвонай цэглы мяркуецца размісціць музей гісторыі Мінску і мэрию.

Мар'ян КАРЫМОНТ

Чалавек, які мучыў вожыка, сядзе ў турму

Калі раней за здзекі з жывёлай пагражай штраф або ўмоўнае пакаранне, дык цяпер за гэта можна сесці ў турму.

33-гадовы Губэрт Зламал з Шумпэрку праседзіц у турме паўгоду за тое, што ў парку запінаў і затапітаў вожыка. Гэту жорсткасць ён здзейсніў на вачах у мясцовых паліцэйскіх у сярэдзіне чэрвеня мінулага году, на світанку. Шумпэрская паліцэйская ўбачыла ў Іраскаве садзе чалавека, які падкідаў свайму сабаку нейкую реч, а пасля таптаўся па ёй. Падышоўшы бліжэй, яны ўбачылі, што гэта быў вожык. Але дапамагчы яму не паспел, жывёла ўжо была нежывая. «Гэты выпадак мы перадалі на разгляд у паліцыю», – кажа камандзір аддзялення Здэнек Дочэкал.

Пасля следства ўвесень мінулага году суд вынес вырак – паўгоды пазбаўлення волі. «Выпадкі здзекаў з жывёл не такчаста патрапляюць на судовы разгляд, і ў балышыні выпадкаў суд дае ўмоўныя тэрміны або штрафы. Не ўмоўны вырак пакуль першы ў нашай акурузе», – тлумачыць прэсавы сакратар Акруговага суду ў Шумпэрку Любамір Козак.

У канцы снежня вырак уступіў у сілу, але асуджаны ў турму не трапіў. «Ен напрасці адтармінскую пакарання з прычыны пагаршэння здароўя. Зараз мы гэта правяляем, а суд выра-

шыць, задаволіць ці не ягоную просьбу», – прыягвае Козак. На вырак пайпільвалі і то, што Зламал у той час, калі забіў вожыка, меў яшчэ справу за маё маснае злачынства.

На судзе Зламал апраўдаўся тым, што спрабаваў пазбавіць вожыка доўгіх пакутаў, бо ягоны сабака пакусаў і падаруну небараку. «Звярок пішчэў ад болю, а я не хацеў, каб ён пакутаваў, таму і дабіў», – казаў ён.

Камандзір мясцовых паліцэйскіх Дочэкал лічыць гэтыя слова бессэнсouмы, бо сабака не можа пакусаць калючага вожыка. Адразу пасля злачынства, у паліцыі, Зламал казаў, што проста «вляснуўся аб зямлю» разам з вожыкам, і катэгарычна адмалуяў, што таптаў вожыка. Гэтыя слова пойнасцю абверы ветэрынар, які абследаваў мёртвага звярка. У вожыка была адарвана нірка, парваныя вантробы і стравінкі.

Абаронцы жывёл і людзей, якія цікавіліся гэтым неаднадушным выпадкам, успрыялі вырак як адпаведны.

MFDNES
Пераклад: Ілля Глыбоўскі

і оч. Зрэшты, падобнымі марамі быў апантанія не толькі мае раўналекті, але і многія зусім дарослыя людзі. І вось нарэшце мара ідзеўта зблылася – я ўціснуўся ў цупкія, нягнуткія, з кучай заклёнкі і фірменых ліблайў джынсы фірмы Lee. Гэта было шчасце!

Між іншым, пасля таго як я надзеў джынсы, разка змяніўся мой сацыяльны статус – хлопцы мяне запаважалі, а дзяўчыты началі выказаць да мяне асобы, адзеты ў каўбайскія штаны, пэўную цікаўсць, чаго раней не назіралася. Праўда, амерыканскія порткі прынеслі мне і некалькі непрыемных момантаў: два разы мяне мошна зблізі хуліганы, спрабуючы вытрасці з джынсаў іх гаспадара. Але я біўся за сваю ўласціць, як гладытар.

Потым у мяне было яшчэ багата розных джынсаў, але тыя, першыя, я запомніў на ўсё жыццё. Можа здацца дзікім, але ў саўецкі час джынсы, поруч са жвачкай і кока-колай, прыроў-

У сярэдзіне лютага ў цэнтры Мінску на вуліцы Рэвалюцыйнай, 13 адкрылася новая мастацкая галерэя «Зямля людзей». Усе тры адметнікі: першая – галерэя прыватная, другая – уваход сюды вольны, а трэцяя ў тым, што яе ўладальнік – француз.

І ў Прудом жыве стала ў Беларусі ўжо 6 гадоў – з тae пары, як прыехаў сюды ў якасці фінансавага дарадцы адной кампаніі распрацоўваць фінансавыя схемы паставак нафтапрадуктаў па маршруце Расія–Беларусь–Еўропа. Цяпер у Мінску ў Іва не толькі бізнес, але і сям'я: у нас ён ажаніўся. А нядайна яшчэ займеў і справу душы.

Адчынцё галерэі – не першае спрыянне беларускай культуры з боку француза. Напрыклад, досьцы дайно і да гэтыя пары ён мецэнат джазавага гурта «Яблычная гарбата», асобынай класічнай музыкай. І ў Прудом кажа, што такая прыхильнасць да мастацтва не выпадковая. Продкі ягоныя – спрэс культурнікі: дзесятак пакаленіяў па лініі бацькі – пaryjskія архітэктары, па матулінай – многія займаліся якраз галерэмі, усе ў сям'і – музыкі.

Пра тое, нашто яму галеря, І ў Прудом кажа:

– У Беларусі шмат таленавітых мастакоў і скульптараў міжнароднага, як кажуць, узроўню. Я стварыў гэту галерэю ў першую чаргу дзеля ўласнага задавальнення, а па-другое, каб паказаць, што гэтыя творы ёсць, у тым ліку за мяжой. І з дапамогай сайту галерэі, і праз шматлікія сувязі ў культурніцкіх колах Францыі.

Пра любоў Прудом да беларускага мастацтва сведчыць і той факт, што ў Францыі ў ягоныя уласнай калекцыі ёсць творы беларускіх мастакоў. А тая калекцыя нешматлікая, бо карціны, ён лічыць, мусыць быць не абы-якія і паказвацца, а не ляжаць дзе на складзе: маўляў, што з таго, што ў цябе тысяча палотнаў, калі яны ляжаць сабе лежа іх нікто не бачыць.

«Зямля людзей», што любяць мастацтва

Фота Улішліка

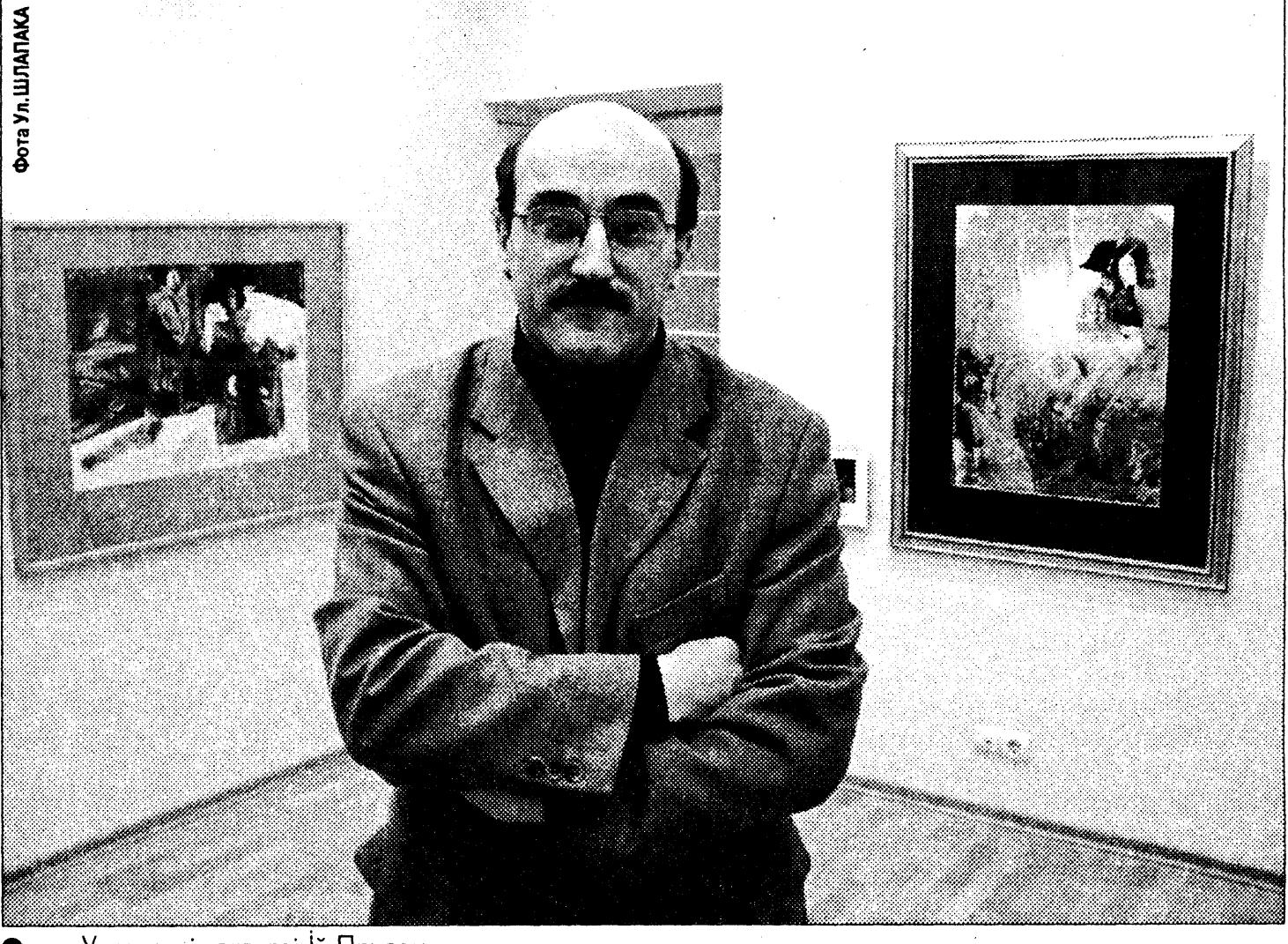
І ў Прудом ганарыцца, што ў ягоныя галерэі файнае свято, бо свято, на ягоную думку, адно з самых слабых месцаў мінскіх галерэй, хоць яны і мноны сваім зместам. Уладальнік «Зямлі людзей» хоча, каб у яе была рэпутацыя галерэі, дзе заўжды выстаўляюцца мастакі высокага ўзроўню. Ён не прымае таго, што, напрыклад, у галерэі «Мастацтва», размешчанай на праспекце Скарыны, разам з выстаўленымі выдатнымі карцінамі гандлююць значкамі і свечкамі, хоць і разумее, што гэта неабходна, каб выжыць. Але гэта зусім не значыць, што ў «Зямлі людзей» будуть прадстаўленыя творы толькі ўжо вядомых мастакоў. Гэта падкуп.

Зараз у галерэі «Зямля люд-

зей» экспануеца выстава мастака, прафесара кафедры графікі Акадэміі мастацтваў Уладзіміра Савіча «Род». Карціны ягоныя знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, у Нацыянальным мастацкім музеі Літвы, у Трацякоўскай галерэі, у фінскай ісла вацкай галерэях, а таксама ў прыватных зборах. Кожная кампазіцыя на выставе «Род»

складаецца з аднаго старога фотаздымка, на якім нехта з родных мастака, і карціны, гэтаму чалавеку прысвячанай. Працягненца выставка У.Савіча да 14 сакавіка. А ўжо праз дзень свае творы на Рэвалюцыйнай, 13 выставіць мастак Віталь Герасімов. Ягоная выставка будзе мець назыву «Калейдаскоп страчаных ілюзій».

Кірыла ПАЗНЯК

Уладальнік галерэі І ў Прудом

Трыумф джынсы

шыць і ў нас. Праўда, з сапраўднымі яны мелі вельмі і вельмі далёкае падабенства. І называюць іх «рабочай вонраткай».

Праўда, называючы іх так, нашыя вытворцы цалкам мелі рацию. Бо ад пачатку джынсы былі штанамі для гарнікаў (пазней для золаташукальнікаў) і нагадвалі камбінезон. Вынайшлі іх, як ні дзіўна, не амерыканцы, а яўрэі. Дакладней, яўрэй па імені Леві і прозвішчы Страўса. Адбюлося гэта ў 1853 годзе, калі 24-гадовы Леві, эмігрант з Баварыі, адкрыў у Сан-Францыска майстэрню па шыцці моцных штаноў на патрэбы рабочага люду. Шыліся гэтыя штаны з карыцай, сукнай і пэўнай цікаўсцю, чаго раней не назіралася. Сталі разбірацца, і аказаўся, што прычынай яе жахлівага саўладчывання былі джынсы, прыгнаныя (пэўна, у лабаратарыях ЦРУ) невядомай атрутой.

Мараль – не купіцьце джынсы, амерыканцы іх спецыяльна ў нашу краіну засылаюць, каб на корані вынішчыць саўецкіх людзей. Якую пагрозу бачылі ў звычайных штанах саўецкіх партыйных ідэолагі! Гэта засталася для мяне загадка. Зрэшты, пазней джынсы началі атрымліваць толькі ў мінульым ста-

годдзі, у трывалыя гады, а да гэтуль іх называлі «камбінезон без верху». Калі ў Страўса скончыліся запасы брызнету, ён запакупіў шчыльную сіню саржу ў Німе (Францыя). Тканіна так і называлася «сарж-дэ-нім». (саржа з Німу). Потым слова «сарж» скарацілі, засталася толькі «дэнім». Самі штаны началі зваць «дэнім».

Пакупнікі штаноў ад Леві Страўса, сярод якіх было шмат золаташукальнікаў, сутыкнуліся з проблемай: пад цяжарами самародкай кішэні рваліся. Тады кампаньён Леві Страўса, Якаб Дэвіс, прыдумаў умацоўваць іх заклёнкамі для конскага зброяру. Неўзабаве Дэвіс прапанаў выкарыстоўваць заклёнкі на ўсіх джынсах, якія яны выраблялі. Так у 1873 годзе на свет з'явіўся Арыгінальны Пракляпаний Джынсы Лівай. Гэтыя стыльныя і моцныя порткі здаліся практычна на свой манер – «Джынс». Але сваю цяперашнюю назову джынсы атрымалі толькі ў мінульым ста-

тому ліку і на шырынцы. Аднойчы гэта стала прычынай трагедыі: адзін з каўбояў, седзячы пры вогнішчы, апек прычыннае месца распаленай заклёнкай. Але прыбраў заклёнкі з гульфіка толькі ў 1941 годзе. Дарэчы, падчас Другой светавой вайны джынсы ў ЗША правдаваліся толькі тым, хто ўдзельнічаў у баявых дзеяннях.

Са з'яўленнем новых тэхнолагій джынсы пачалі шліфаць, мачыць у кіслате, адбеліваць і нават расстрэльваць шротам, каб атрымліці адмысловыя дзірачки...

Дзвюх аднолькавых пар джынсаў не бывае. Праверана: пяць пар джынсаў адной мадэлі, колеру і памеру на адным і тым жа чалавеку сядзяць кожная зусім па-свойму. Сапраўдны джынсы крыйху расцягваюцца прычынай павінніці, але «садзіцца» пасля сіркі яны не павінны (бо вытворцы з дапамогай адмысловай тэхналогіі прадухляюць гэты эффект).

Вадзім САМАКАТАЎ

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА.
Адрес: г. Мінск, вул. Рафіева, д. 25, корп. 1. Насвідчэнне аб регистрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Эмілер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дынапізітавай закачынкай на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першыя загаданы завулак, 3. Заказ №1130 Нумар падпісаны ў друку 5/03/2002 (15:00) Наклад – 7.760